Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 6 april 2017 [1]

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 2011/64/EU — Artikel 2.1 c — Artikel 5.1 a — Uttrycken ’röktobak’, ’tobak som skurits eller på annat sätt strimlats’ och ’industriell beredning’”

I mål C-638/15,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Republiken Tjeckien) genom beslut av den 29 oktober 2015, som inkom till domstolen den 30 november 2015, i målet

Eko-Tabak s. r. o.

mot

Generální ředitelství cel,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna J.-C. Bonichot och A. Arabadjiev (referent),

generaladvokat: N. Wahl,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 oktober 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Tjeckiens regering, genom T. Müller, M. Smolek och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom V. Ester Casas, i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av G. Albenzio, avvocato dello Stato,

— Europeiska kommissionen, genom F. Tomat och Z. Malůšková, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 15 december 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

1 — Rättegångsspråk: tjeckiska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 och 5 i rådets direktiv 2011/64/EU av den 21 juni 2011 om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobaksvaror (EUT L 176, 2011, s. 24).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Eko-Tabak s. r. o. och Generální ředitelství cel (generaldirektoratet för tullfrågor, Republiken Tjeckien) rörande beslagtagandet av varor som anses utgöra punktskattepliktiga tobaksvaror.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Skälen 2, 3, 8 och 9 i direktiv 2011/64 har följande lydelse:

”(2) Unionens skattelagsstiftning om tobaksprodukter bör säkerställa att den inre marknaden fungerar korrekt, samtidigt som en hög hälsoskyddsnivå säkerställs enligt vad som krävs i artikel 168 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med tanke på att tobaksvaror kan orsaka allvarliga hälsoskador samt på att unionen är part i Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll. Hänsyn bör tas till den rådande situationen för var och en av de olika typerna av tobaksvaror.

(3) Ett av målen i fördraget om Europeiska unionen är att upprätthålla en ekonomisk union vars egenskaper liknar en hemmamarknads, inom vilken det råder sund konkurrens. Vad beträffar tobaksvaror kan detta mål uppnås endast under förutsättning att medlemsstaternas uttag av skatter som påverkar konsumtionen av produkter inom denna sektor inte snedvrider konkurrensbetingelserna och inte hindrar produkternas fria rörlighet inom unionen.

…

(8) För en enhetlig och rättvis beskattning bör en definition av cigaretter, cigarrer och cigariller och övrig röktobak fastställas, så att tobaksrullar som beroende på sin längd kan betraktas som två eller fler cigaretter behandlas som två eller fler cigaretter i fråga om punktskatt, att en typ av cigarr som på många sätt liknar en cigarett behandlas som en cigarett i fråga om punktbeskattning, att röktobak som i många avseenden liknar finskuren tobak avsedd för rullning av cigaretter behandlas som finskuren tobak i fråga om punktskatter och att tobaksavfall definieras klart. …

(9) Vad gäller punktskatter måste harmoniseringen av strukturerna särskilt leda till att konkurrensen inom de olika kategorierna av tobaksvaror som hör till samma grupp inte snedvrids genom skatteuttaget och följaktligen till att medlemsstaternas nationella marknader öppnas.”

4 I artikel 1 i detta direktiv föreskrivs följande:

”Detta direktiv lägger fast allmänna principer för harmoniseringen av strukturen och skattesatserna för den punktskatt som medlemsstaterna lägger på tobaksprodukter.”

5 I artikel 2.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”I detta direktiv avses med *tobaksvaror*:

a) cigaretter,

b) cigarrer och cigariller,

c) röktobak, dvs.
   i) finskuren röktobak för rullning av cigaretter,
   ii) annan röktobak.”

6 Artikel 5 i samma direktiv har följande lydelse:

”1. I detta direktiv avses med *röktobak*:

a) tobak som skurits eller på annat sätt strimlats, tvinnats eller pressats till kakor som går att röka utan ytterligare industriell beredning,

b) tobaksavfall som bjuds ut till detaljhandelsförsäljning, som inte omfattas av artiklarna 3 och 4.1 och som går att röka. Vid tillämpningen av denna artikel avses med *tobaksavfall* rester av tobaksblad och biprodukter från bearbetning av tobak eller framställning av tobaksprodukter.

2. Röktobak i vilken mer än 25 viktprocent av tobakspartiklarna skurits finare än 1,5 mm ska anses vara finskuren röktobak för rullning av cigaretter.

…”

Tjeckisk rätt

7 I artikel 101 i zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních (lag nr 353/2003 om punktskatt), i dess tillämpliga lydelse i det nationella målet (nedan kallad lagen om punktskatt), vilken artikel har rubriken ”Punktskattepliktiga tobaksvaror”, föreskrivs följande:

”1. Tobaksvaror är punktskattepliktiga.

2. Vid tillämpning av denna lag avses med tobaksvaror cigaretter, cigarrer, cigariller och röktobak.

3. Vid tillämpning av denna lag avses med

…

c) röktobak
   1. tobak som har skurits eller på annat sätt strimlats, tvinnats eller pressats till kakor som går att röka utan ytterligare industriell beredning,
   2. tobaksavfall som har beretts för försäljning till en slutkonsument och som inte omfattas av punkterna a) eller b) samt går att röka, eller
   3. röktobak i vilken mer än 25 viktprocent av tobakspartiklarna skurits finare än 1,5 mm. Det rör sig här om finskuren röktobak för rullning av cigaretter.

…

6. I denna lag avses med röktobak också produkter som helt eller delvis innehåller andra substanser än tobak och som uppfyller de övriga kriterier som anges i punkt 3 c, med undantag för de produkter som avses i punkt 8, samt produkter som inte anges i punkt 3 c och som är avsedda för annat än rökning men som går att röka och som har beretts för försäljning till slutkonsumenter.

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 Genom beslut av den 14 november 2013, vilket ändrades den 29 maj 2014, förordnade Celní úřad pro Jihočeský kraj (tullkontoret för regionen Södra Böhmen, Republiken Tjeckien) att ett antal varor i Eko-Tabaks besittning skulle beslagtas med anledning av att de utgjorde röktobak i den mening som avses i artikel 101.6 i lagen om punktskatt och därför var punktskattepliktiga. Av uppgifter som lämnats av den hänskjutande domstolen framgår att dessa varor utgörs av torkade, platta och ojämna tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort och som har genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning, och som innehåller glycerin vilken gör att bladen behåller sin fuktighet och elasticitet och därmed inte går sönder vid bearbetning och som, utan att vara avsedda att rökas, likväl går att röka efter en enkel beredning som exempelvis kan bestå i att de hackas eller skärs för hand. Dessa varor var i sin helhet avsedda att säljas till slutkonsumenter.

9 Eko-Tabak överklagade detta beslut till Krajský soud v Českých Budějovicích (regiondomstol i České Budějovice, Republiken Tjeckien), med hänvisning till att definitionen av de varor som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 101.6, den sista delen av meningen, i lagen om punktskatt på ett otillåtet sätt utökade den förteckning över tobaksvaror som avses i direktiv 2011/64

10 Genom beslut av den 30 januari 2015 avslog denna domstol Eko-Tabaks överklagande med motiveringen att definitionen i artikel 101.6, den sista delen av meningen, i lagen om punktskatt inte överskred gränserna för direktiv 2011/64, eftersom ändamålet och syftet med direktivet är att punktskatt ska tas ut på varor som, trots att de inte är avsedda att rökas, likväl går att röka samt att undvika att skattelagstiftningen eller unionsrätten kringgås.

11 Eko-Tabak överklagade detta beslut till Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Republiken Tjeckien). Bolaget gjorde bland annat gällande att direktiv 2011/64 inte innehåller någon kategori av tobaksvaror som motsvarar den som avses i artikel 101.6, den sista delen av meningen, i lagen om punktskatt och att villkoret om att den berörda varan ska gå att röka måste vara uppfyllt så snart som varan når butiken i syfte att säljas. Det är för övrigt inte tillräckligt att det går att röka en tobaksvara för att den ska anses utgöra en tobaksvara i den mening som avses i detta direktiv. Villkoret att den berörda varan ska gå att röka är nämligen bara ett av de villkor som ska vara uppfyllt för att en tobaksvara ska kunna betecknas ”röktobak”, i den mening som avses i nämnda direktiv.

12 Det framgår av beslutet om hänskjutande att artikel 101 i lagen om punktskatt har till syfte att införliva artiklarna 2 och 5 i direktiv 2011/64 med den tjeckiska rättsordningen. Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen) är emellertid osäker på om varor som de som är i fråga i det nationella målet utgör tobaksvaror på vilka detta direktiv är tillämpligt. Om så inte är fallet önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artiklarna 2 och 5 i nämnda direktiv utgör hinder för att en medlemsstat påför sådana varor punktskatt.

13 I detta hänseende har den hänskjutande domstolen påpekat att EU-domstolen ännu varken har uttalat sig om tolkningen av artikel 2.1 c ii eller tolkningen av artikel 5 i direktiv 2011/64, med avseende på begreppet ”röktobak”.

14 Den hänskjutande domstolen anser för övrigt att tobaksvaror, i den mening som avses i direktiv 2011/64, i huvudsak utmärks av att de går att röka. Detta kännetecken gör det dessutom möjligt att definiera de olika grupperna eller typerna av tobaksvaror.

15 Mot denna bakgrund beslutade Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Kan torkade, platta och ojämna tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort, eller delar därav, och som har genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning, och som innehåller glycerin samt går att röka efter en enkel beredning (bestående i att bladen hackas eller skärs för hand), anses vara tobaksvaror i den mening som avses i artikel 2.1 c ii eller artikel 5.1 a i [direktiv 2011/64]?

2) Om svaret på den första frågan är nekande, utgör artikel 5 jämförd med artikel 2 i direktiv 2011/64 hinder för nationell lagstiftning i en medlemsstat, enligt vilken punktskatt också påförs tobak som inte anges i artiklarna 2 och 5 i nämnda direktiv, vilken inte är avsedd att rökas men går att röka (kan rökas eller är lämplig att röka) och som har beretts för försäljning till slutkonsumenter?”

Prövning av tolkningsfrågorna

16 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 2.1 c och artikel 5.1 i direktiv 2011/64 ska tolkas så, att torkade, platta och ojämna tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort och som har genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning, och som innehåller glycerin samt går att röka efter en enkel beredning som består i att bladen hackas eller skärs för hand, omfattas av begreppet ”röktobak”, i den mening som avses i dessa bestämmelser.

17 I detta hänseende ska det noteras att direktiv 2011/64, såsom följer av dess artikel 1, har till syfte att lägga fast allmänna principer för harmoniseringen av strukturen och skattesatserna för den punktskatt som medlemsstaterna lägger på tobaksprodukter. Detta direktiv ingår således i unionens skattelagstiftning om tobakprodukter. Denna lagstiftning har, enligt skäl 2 i nämnda direktiv, till syfte att säkerställa att den inre marknaden fungerar korrekt, samtidigt som en hög hälsoskyddsnivå säkerställs.

18 Det framgår vidare av skäl 3 i direktiv 2011/64 att direktivet på detta sätt syftar till att säkerställa att medlemsstaternas uttag av skatter som påverkar konsumtionen av tobaksvaror inte snedvrider konkurrensbetingelserna och inte hindrar varornas fria rörlighet inom unionen. I skäl 8 i direktivet anges särskilt att varor som på många sätt liknar de varor som omfattas av nämnda direktiv bör behandlas som sådana, samtidigt som det i skäl 9 i samma direktiv anges att harmoniseringen av punktskattestrukturerna särskilt måste leda till att konkurrensen inom de olika kategorierna av tobaksvaror som hör till samma grupp inte snedvrids genom skatteuttaget och följaktligen till att medlemsstaternas nationella marknader öppnas.

19 I artikel 2.1 i direktiv 2011/64 delas de tobaksvaror som utgör föremål för den harmonisering som avses i detta direktiv in i tre kategorier. Den första kategorin avser cigaretter, den andra kategorin avser cigarrer och cigariller, och den tredje kategorin avser röktobak.

20 Vad särskilt avser röktobak framgår det av lydelsen av artikel 2.1 c i och ii i nämnda direktiv att denna kategori är uppdelad i två underkategorier, med rubrikerna ”finskuren röktobak för rullning av cigaretter” respektive ”annan röktobak”.

21 I artikel 5.1 och 5.2 i direktiv 2011/64 definieras uttrycken ”röktobak” respektive ”finskuren röktobak för rullning av cigaretter”. Med det första uttrycket avses såväl ”tobak som skurits eller på annat sätt strimlats, tvinnats eller pressats till kakor som går att röka utan ytterligare industriell beredning” som ”tobaksavfall som bjuds ut till detaljhandelsförsäljning, som inte omfattas av [definitionen av cigaretter eller definitionen av cigarrer och cigariller] och som går att röka”.

22 I förevarande fall har det inte bestritts att de tobaksvaror som är i fråga i det nationella målet varken omfattas av uttrycket ”finskuren röktobak för rullning av cigaretter”, i den mening som avses i artikel 2.1 c i och artikel 5.2 i direktiv 2011/64, eller av begreppet ”tobaksavfall”, i den mening som avses i artikel 5.1 b i detta direktiv

23 I syfte att fastställa huruvida dessa varor ingår i underkategorin ”annan röktobak” som avses i artikel 2.1 c ii i direktiv 2011/64, är det nödvändigt att undersöka huruvida nämnda varor utgör ”röktobak”, med beaktande av definitionen i artikel 5.1 a i detta direktiv

24 Med beaktande av syftena med nämnda direktiv, vilka EU-domstolen erinrar om i punkterna 17 och 18 ovan, får begreppet ”röktobak” inte tolkas restriktivt.

25 Det följer av lydelsen av artikel 5.1 a i samma direktiv att två kumulativa villkor måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om röktobak. Dels ska tobaken ha skurits eller på annat sätt strimlats, tvinnats eller pressats till kakor, dels ska den gå att röka utan ytterligare industriell beredning.

26 Vad avser det första villkoret följer det inte av beslutet om hänskjutande att den tobak som är i fråga i det nationella målet har tvinnats eller pressats till kakor.

27 Det ska följaktligen fastställas huruvida denna tobak kan anses ha skurits eller på annat sätt strimlats, i den mening som avses i artikel 5.1 a i direktiv 2011/64

28 Eftersom begreppen ”skurits” och ”strimlats” inte definieras i detta direktiv, ska deras betydelse fastställas med ledning av deras sedvanliga och allmänt vedertagna innebörd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2015, Sommer Antriebs- und Funktechnik, C-369/14, EU:C:2015:491, punkt 46 och där angiven rättspraxis). Med dessa begrepp, vilkas vanliga innebörd är särskilt omfattande, avses bland annat resultatet av ett ingrepp som innebär att en del eller en bit av något avlägsnas med ett vasst verktyg (det första begreppet) och resultatet av ett ingrepp som innebär att något styckas eller delas (det andra begreppet).

29 Eftersom de varor som är i fråga i det nationella målet, enligt uppgifter som lämnats av den hänskjutande domstolen, består av tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort, ska dessa varor följaktligen anses utgöra tobak som skurits eller på annat sätt strimlats, i den mening som avses i artikel 5.1 a i direktiv 2011/64.

30 Vad avser uttrycket ”industriell beredning” som används i nämnda artikel 5.1 a, är dess allmänt vedertagna innebörd omvandling av råvaror till materiella varor, i normalfallet i stor skala, med tillämpning av ett standardiserat förfarande.

31 Av EU-domstolens praxis framgår i huvudsak att en enkel hantering som syftar till att en ännu inte färdigarbetad tobaksvara ska gå att röka, till exempel genom att en rulle tobak helt enkelt förs in i ett cigarettrör, inte utgör ”industriell beredning” (se, analogt, dom av den 24 september 1998, Brinkmann, C-319/96, EU:C:1998:429, punkterna 18 och 20, samt dom av den 10 november 2005, kommissionen/Tyskland, C-197/04, EU:C:2005:672, punkterna 31 och 32).

32 Under dessa omständigheter ska en tobaksvara som är färdig eller enkelt kan göras färdig att rökas, med användning av icke-industriella medel, anses gå att röka utan ytterligare ”industriell beredning”, i den mening som avses i artikel 5.1 a i direktiv 2011/64.

33 Såsom framgår av beslutet om hänskjutande har de varor som är i fråga i det nationella målet genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning. Varorna innehåller glycerin och går att röka efter en enkel beredning som består i att varorna hackas eller skärs för hand. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning förefaller dessa varor sålunda även uppfylla det andra villkor som avses i punkt 25 ovan och omfattas därmed av begreppet ”röktobak”, såsom det definieras i artikel 5.1 a i direktiv 2011/64.

34 Med beaktande av att dylika varor inte utgör finskuren röktobak för rullning av cigaretter, i den mening som avses i artikel 2.1 c i) i detta direktiv, ska de följaktligen, under dessa omständigheter, anses omfattas av uttrycket ”annan röktobak”, i den mening som avses i artikel 2.1 c ii i nämnda direktiv.

35 Med beaktande av vad som anförts ovan ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 2.1 c och artikel 5.1 i direktiv 2011/64 ska tolkas så, att torkade, platta och ojämna tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort och som har genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning, och som innehåller glycerin samt går att röka efter en enkel beredning som består i att bladen hackas eller skärs för hand, omfattas av begreppet ”röktobak”, i den mening som avses i dessa bestämmelser.

36 Mot bakgrund av svaret på den första frågan saknas det anledning att besvara den andra frågan.

Rättegångskostnader

37 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artikel 2.1 c och artikel 5.1 i rådets direktiv 2011/64/EU av den 21 juni 2011 om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobaksvaror ska tolkas så, att torkade, platta och ojämna tobaksblad vars bladskaft delvis tagits bort och som har genomgått grundläggande torkning och kontrollerad befuktning, och som innehåller glycerin samt går att röka efter en enkel beredning som består i att bladen hackas eller skärs för hand, omfattas av begreppet ”röktobak”, i den mening som avses i dessa bestämmelser.

Underskrifter